

Je rutinní vážení těhotných zbytečností či ještě stále prvním krokem k prevenci těhotenských komplikací?

Tereza Šmrhová-Kovács, Gynpraxe Tábor

Pavel Calda, Centrum fetální medicíny 1.LF UK a VFN Praha

PRO

PROTI

Zájem těhotných

Levná metoda, snadné provedení

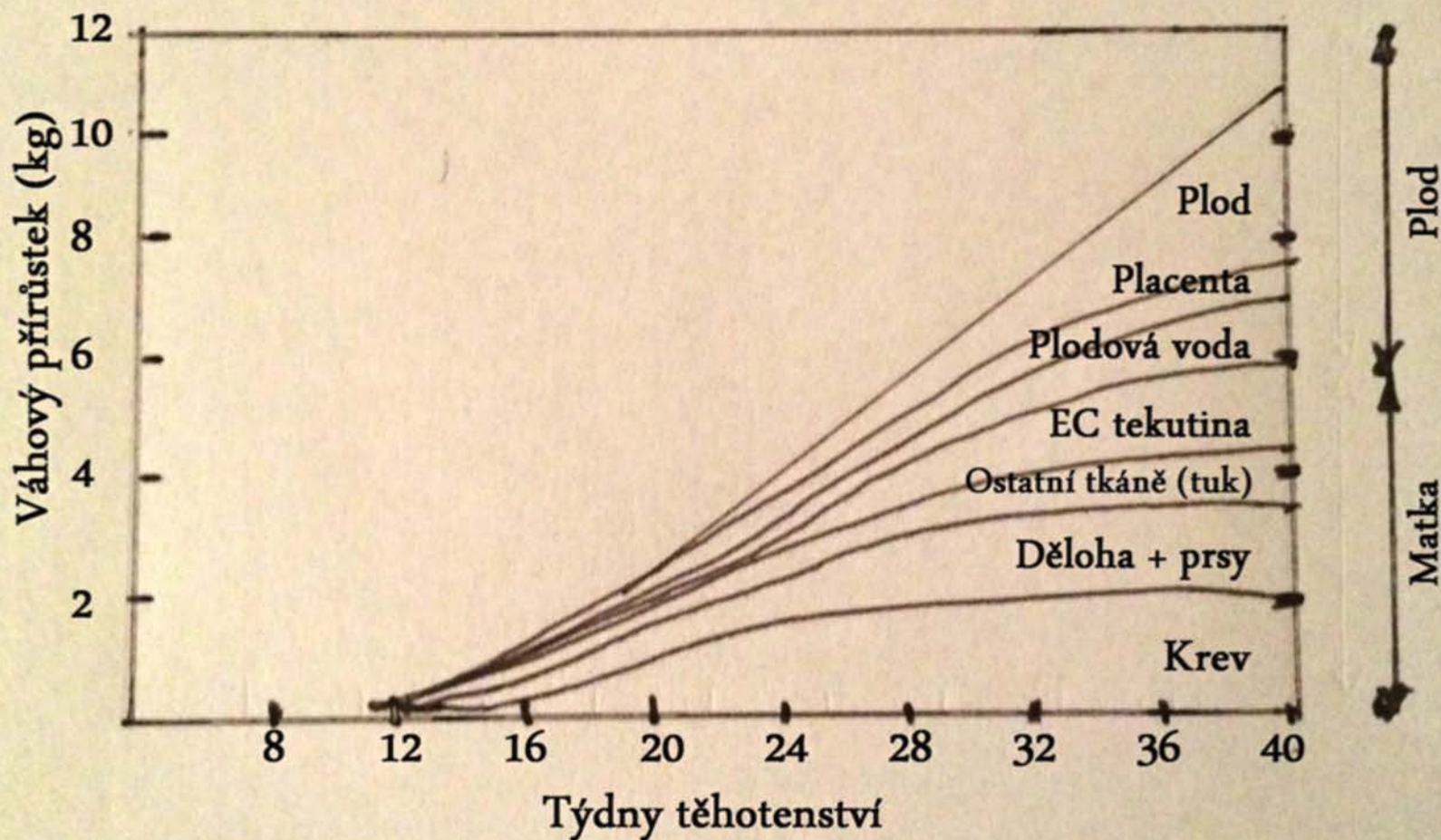
Letitá praxe

Součást doporučených postupů

Medicína založená na důkazech

Nejsou data o přínosu

Komponenty hmotnostního přírůstku v těhotenství

Zdroj : Pitkin, 1976. Nutritional support in obstetrics and gynecology.
Clinical Obstetrics and Gynecology 19(3): 489-513.

Životní prostředí

Média, kultura
Zdravotnictví
Dostupnost zdravé výživy
Zkušenosti z dětství
Stravovací návyky
Možnost fyzické aktivity
Rodinné prostředí

Mateřské faktory

Genetická predispozice
Sociodemografické faktory
(věk, *ethnicita*, *socioekonomický statut*)
Zdravotní stav (*morbidity*)
Psychické (*stres*, *deprese*)
Behaviorální (*dietní návyky*, *pohybová aktivita*)

Vliv na hmotnostní přírůstek v graviditě

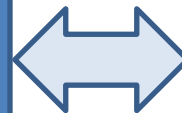
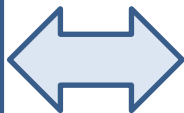
Matka

Tuková tkáň
Ostatní tkáně

Placenta

Plod

Hmotnost plodu
Tuková tkáň
Ostatní tkáně
Plodová voda

Nárůst hmotnosti v graviditě ovlivňuje(?)

PRŮBĚH TĚHOTENSTVÍ A PORODU

Komplikace těhotenství
Komplikace porodu
Mateřská mortalita

Poporodní stav
Laktace
Poporodní deprese
Dlouhodobé důsledky

NOVOROZENCE

Mrtvorozenost
Vrozené vady
Mortalita
Hmotnost plodu
Předčasný porod

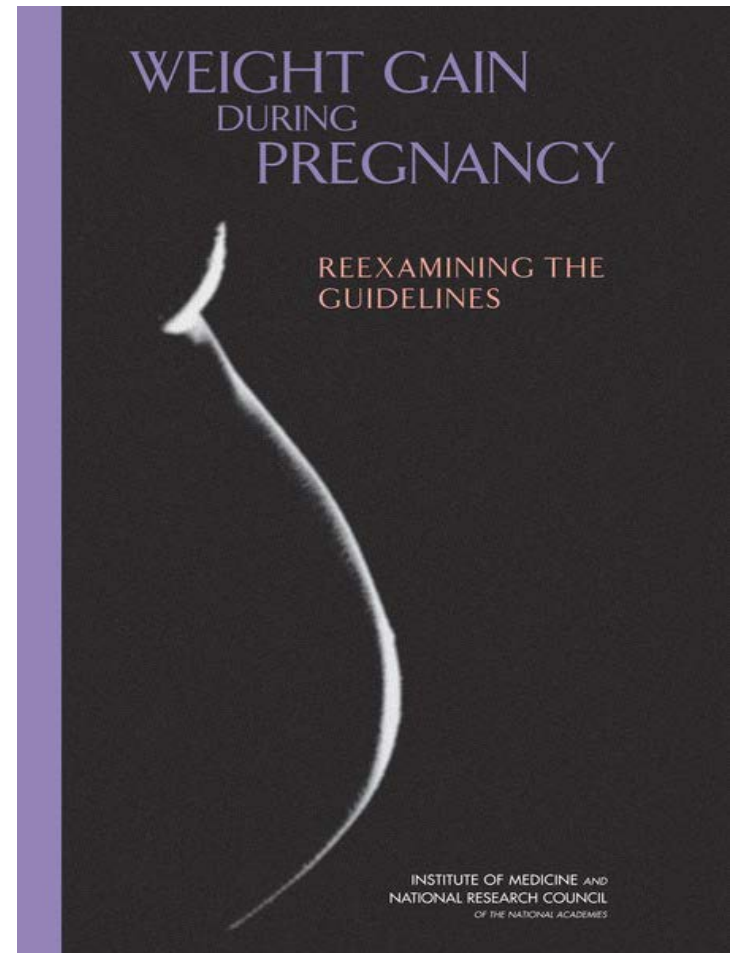
Dlouhodobé důsledky
Fyziognomie plodu
Přibývání na váze
Kojení
Obesita
Neurologický vývoj
Alergie-asthma

Doporučený hmotnostní přírůstek v graviditě

BMI před graviditou	Celkový hmotnostní přírůstek
Podváha < 18,5 kg/m ²	12,5-18 kg
Normální hmotnost 18,5-24,9 kg/m ²	11,5-16 kg
Nadváha 25-29,9 kg/m ²	7-11,5 kg
Obesita ≥ 30kg/m ²	5-9 kg

Hodnocení přírůstku hmotnosti v graviditě

- National Academy of Sciences (NAS)
- Soukromá, nezisková organizace založená 1863 v době prezidenta Lincolna
- Objektivní informace pro obyvatele týkající se vědy a technologií
- Více, jak 500 nositelů Nobelovy ceny

Komplikace s možnou souvislostí s hmotnostním přírůstkem

V těhotenství

Hypertenze, preeklampsie

Gestační diabetes

Za porodu

Výskyt operačních porodů

Mateřská či fetální mortalita

Puerperium

Poporodní hojení

Nástup a trvání laktace

Uvažované komplikace v těhotenství

Hypertenze, preeklampsie

Vyšší prevalence hypertenze u žen s vyšším BMI na počátku gravidity (RR 1,7 při BMI 25-29,9; 2,2 při BMI ≥ 30 kg/m²)

Prevalence preeklampsie u žen s nadváhou je 2x vyšší, u obézních 3x vyšší

Studie hodnotící celkový přírůstek hmotnosti jsou nejednoznačné

Uvažované komplikace v těhotenství

Gestační diabetes

Nepřesvědčivé údaje o vztahu celkového zvýšení hmotnosti během gravidity a výskytu GDM

(11 publikací o vztahu vyšší hmotnosti a GDM, 4 studie prokázaly pozitivní vztah, 3 studie se ženami, které měly nízký příbytek hmotnosti, měly vyšší pravděpodobnost GDM)

Metodologický problém - příbytek hmotnosti po celé těhotenství (diagnostika kolem 24-28 t)

Uvažované komplikace porodu

- Vztah přírůstku hmotnosti a komplikací porodu není průkazný (indukce, selhání indukce)
- Není evidence vztahu vyššího nárůstu hmotnosti a mateřské mortality (mortalita resp. morbidita při dystokii je přičítána hmotnosti plodu)
- **Silný vztah mezi přírůstkem hmotnosti a císařským řezem**

Komplikace puerperia

- U obézních žen je evidence pro komplikace po císařském řezu:
  - Endometritis 18,8%; OR 2,7; 95% CI 1,2-6,1
  - Infekce rány 18,8% OR 3,4; 95% CI 1,4-8,0
- Menší snaha kojit (*OR 0,63; 95%CI 0,42-0,94*)
- Opožděný nástup laktace, kratší doba laktace u obézních žen (*HR 1,89; 95% CI 1,39-2,58*)

Psychické problémy

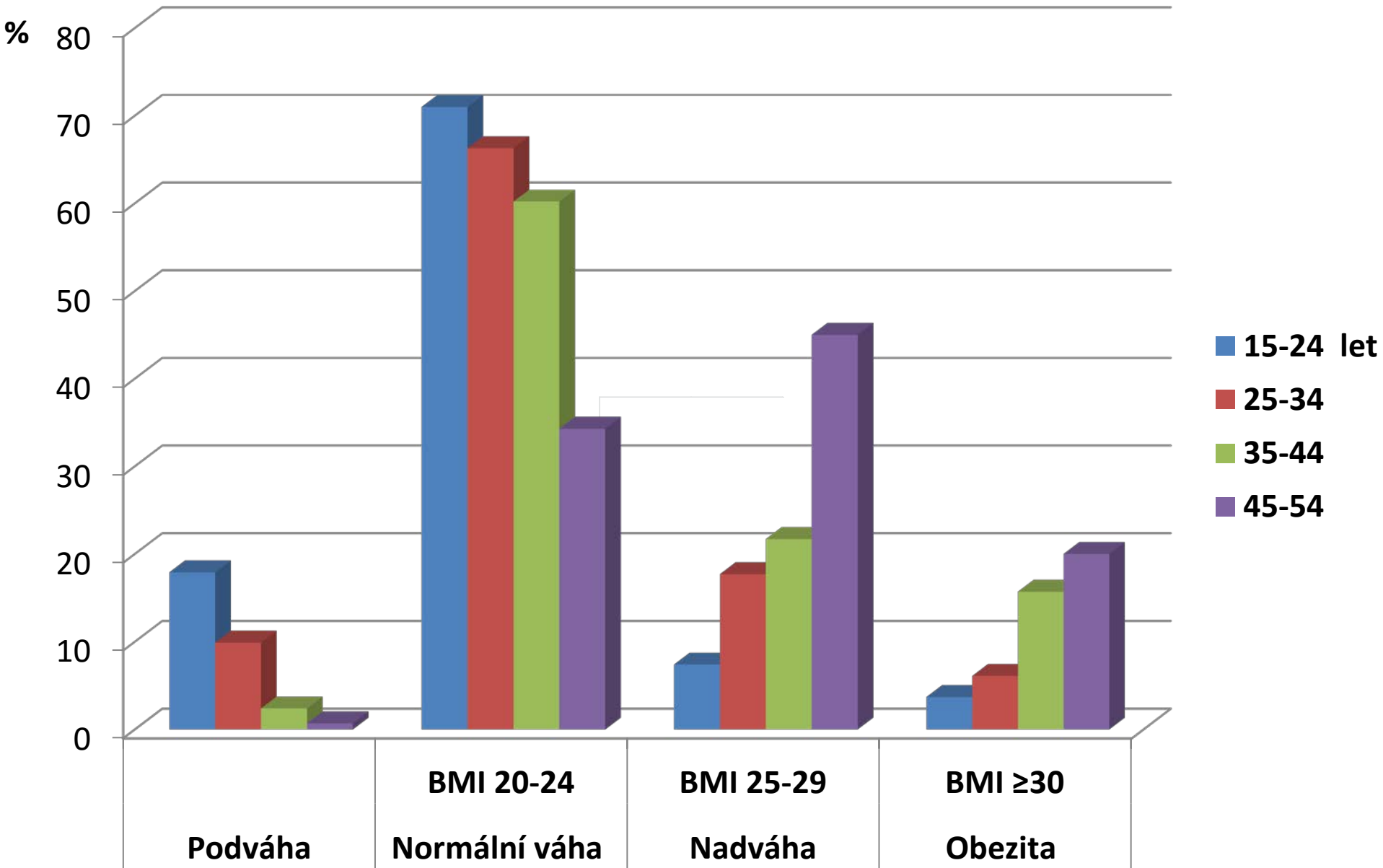
Signifikantně vyšší výskyt zhoršení depresivních symptomů u obézních oproti ženám s norm. BMI:

- během gravidity: průměrná prevalence u obézních 33% u žen s nadváhou 28,6%, u normální hmotnosti 22,6%
- poporodní deprese
  - u obézních 13%
  - u žen s nadváhou 11,8%
  - u žen s norm. hmotností 9,9%
- předporodní úzkost vyšší u obézních žen (OR 1,41, 95% CI 1,10-1,80)

Důsledky přírůstku hmotnosti těhotné na plod

- Inadekvátní(+/-) změny v hmotnosti během gravidity ovlivňují mrtvorozenost
- Chybí studie, které by prokázaly souvislost mezi nárůstem hmotnosti a VVV plodu
- RR novorozenecké úmrtnosti je nejvyšší u žen s podváhou(RR 3,6), RR mrtvorozenosti stoupá s nárůstem hmotnosti (RR 1,8).

Trendy hmotnosti dle věku rodičky

Výskyt komplikací u primárně obézních těhotných

Komplikace (počet studií)	Typ studie	Efekt
GDM (53)	Metaanalýza	OR 2,14 (1,82–2,53) †BMI25-30 OR 3,56 (3,05–4,21) ‡BMI30-35
Hypertenze indukovaná graviditou	Metaanalýza	OR 2,5 (2,1–3,0) ‡BMI30-35 OR 3,2 (2,6–4,0) §BMI35
Císařský řez (55)	Population-based cohort study	RR 2,6 (2,04–2,51) ‡ RR 3,38 (2,49–4,57) §
Poporodní krvácení (56)	Population-based cohort study	OR 1,5 (1,3–1,7)
Předčasný porod <33 týdny (56)	Population-based cohort study	OR 2,0 (1,3–2,9)
Mrtvorozenost (57)	Systematický přehled a metaanalýza	OR 1,47 RR 2,07
Perinatální úmrtnost(58)	Population-based cohort study	OR 2,6 (1,2–5,8)

Obézní ženy s hmotnostním úbytkem v graviditě

Nižší, anebo stejné riziko:

- Císařského řezu
- LGA
- Preeklampsie
- Operačního porodu
- Fetálního distresu

Závěr

- Současné studie potvrzují, že důležitý je výchozí BMI, ne celkový nárůst hmotnosti
- Není nutné přibírat na váze v doporučených mezích
- Budeme ještě i nadále vážit každou poradnu naše těhotné?
- Bude vážení stále součástí doporučených postupů?

Děkuji za pozornost